

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Erkeklerin Nomofobi Düzeyi ile Aile Rol Performansının İlişkisi

Atifet BOZYEL, Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, e-posta: atifetbozyel@stu.aydin.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-5576-5715>

Öz

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi dönemde çocuğu olan erkeklerin nomofobi düzeyleri ile aile rol performansları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu bağlamda, nomofobinin, erkek bireylerin aile içindeki rollerini ve sorumluluklarını nasıl etkilediğini anlamaya yönelik önemli veriler elde edilmesi hedeflenmektedir. Çalışma, basit rastlantısal örnekleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, İstanbul'un Küçükçekmece İlçesi'nde yaşayan okul öncesi dönemde çocuğu olan 127 erkeğin katılımıyla yapılmıştır. Katılımcılara Sosyodemografik Bilgi Formu, Nomofobi ve Aile Rol ölçeği çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Çalışma bulgularına göre; nomofobinin aile içindeki görevler üzerinde belirgin bir olumsuz etkisinin olmadığı, ancak günlük yaşamın diğer alanlarındaki etkilerinin daha fazla araştırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Nomofobi, Aile Rol Performansı.

Makale Gönderme Tarihi: 29.10.2024

Makale Kabul Tarihi: 02.02.2025

Önerilen Atıf:

Bozyel, A. (2025). Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Erkeklerin Nomofobi Düzeyi ile Aile Rol Performansının İlişkisi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(2): 89-99.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2025, 8(2): 89-99. DOI:[10.26677/TR1010.2025.1505](https://doi.org/10.26677/TR1010.2025.1505)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

**The Relationship Between Nomophobia Level and Family Role Performance of Men with
Preschool Children**

Atifet BOZYEL, MSc. Student, İstanbul Aydın University, Institute of Graduate Programs, İstanbul, e-mail: atifetbozyel@stu.aydin.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-5576-5715>

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between nomophobia levels and family role performances of men who have preschool children. In this context, it is aimed to obtain important data to understand how nomophobia affects the roles and responsibilities of male individuals in the family. The study was conducted using simple random sampling method and 127 men with preschool children living in Küçükçekmece District of İstanbul participated in the study. Sociodemographic Information Form, Nomophobia and Family Role Scale were administered to the participants online. According to the findings of the study, it was concluded that nomophobia did not have a significant negative effect on family roles, but its effects in other areas of daily life should be further investigated.

Keywords: Preschool Period, Nomophobia, Family Role Performance.

Received: 29.10.2024

Accepted: 02.02.2025

Suggested Citation:

Bozyel, A. (2025). The Relationship Between Nomophobia Level and Family Role Performance of Men with Preschool Children, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 8(2): 89-99.

GİRİŞ

Gündelik yaşamın vazgeçilmezi haline gelen ve oldukça yaygınlaşan iletişim teknolojilerinin işlevselliği ve önemi tartışılmaz bir gerçektir. Sıradan cep telefonlarının aksine akıllı cep telefonları çok daha fonksiyonel olup, donanımıyla bireylerin bilgisayarda ulaşabilecekleri imkanları sunmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması” sonuçlarına bakıldığında 2004’ te %53,7 olan cep telefonu/ akıllı telefon bulunma oranı 2022’de %99.2’ ye yükselmiştir. Akıllı cep telefonu kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte bireyler üzerinde yarattığı olumsuz tesir de artmaktadır (Hong vd., 2012). Bu olumsuz etkilerden olan nomofobi kavramı modern çağın fobisi olarak nitelendirilmektedir (Yıldırım ve Correia, 2015). Nomofobi kısaca akıllı cep telefonuna ulaşamama korkusu anlamına gelmekte olup kişilerin bu teknolojiye erişemediklerinde yaşadıkları kaygıyı ifade etmektedir (Çağlar vd., 2015). Bu bağlamda, nomofobinin bireylerin yaşam kalitesini, sosyal ilişkilerini ve performanslarını etkileyebilecek potansiyel bir faktör olduğu düşünülmektedir. Özellikle akıllı telefonların sürekli yanımızda taşınması ve gün içinde sürekli kullanılması nomofobik belirtilerin artmasına zemin hazırlamıştır.

Yapılan bir çalışmada bireyleri akıllı telefon kullanımına iten faktörlerin başında sosyalleşme isteği, arkadaşlık ilişkilerinin kurulması, muhabbet etmek veya dedikodu yapma gereksinimi, gönderilerin veya görsellerin hediye gibi algılanması, gibi etkenlerin olduğu bildirilmiştir (Hoşgör vd., 2017). Bu sebeple gerek sosyal ilişkiler gerek aile ilişkileri, yüz yüze iletişim yerine teknolojik cihazlarla yapılan iletişime dönüşmüştür (Özkan, 2013). Bu da aile içi iletişimde problemlere, bir ailenin ferdi olarak ailenin diğer üyelerine karşı olan sorumluluk duygusunun azalmasına ve dolayısıyla da bireylerin aile içindeki görevlerini aksatmalarına neden olabilmektedir.

Aile rol performansı, bireylerin aile içindeki farklı rolleri, örneğin ebeveynlik, evlilik, kardeşlik gibi rolleri ne kadar etkin bir şekilde yerine getirdiğini değerlendiren önemli bir kavramdır. Bu performans, aile üyelerinin sağlıklı ilişkiler kurması, aile içindeki görevleri düzenli ve sorumlulukla yerine getirmesi, iletişim becerilerini kullanması ve duygusal bağları güçlü tutmasıyla ilişkilidir. Aile rol performansı hem bireylerin hem de ailenin genel işleyişi ve huzuru için kritik bir unsurdur.

Modern çağda teknoloji gündelik yaşamın vazgeçilmezi haline gelmiştir ve teknoloji bağımlılığının aile yaşamına da olumsuz etkileri olmuştur. Günümüzde, insan yaşamında oldukça önemli bir yeri olan teknoloji; yaşamı kolaylaştırmayı, kolay erişilebilirlik durumunu bizlere sunmakla beraber bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. Yoğun bir şekilde internet ve sosyal medya kullanımıyla bireyler sosyalleşiyor gibi görünseler de tam aksine daha da bireyselleşmişlerdir (Yengin, 2016).

Teknolojik cihazlarla çok uzun vakit geçirilmesi, gereğinden fazla değer ve önem verilmesi, çok tehlikeli bağımlılık türlerinden biri olan akıllı telefon bağımlılığı gibi birçok olumsuzluğu da beraberinde getirmektedir. Akıllı telefon kullanımına bağlı olarak her geçen gün farklı problemler ve sorunlar gündeme gelmektedir ki bu da hem toplum hem aile bütünlüğünü tehdit eden bir unsur olarak nitelendirilmektedir. Aile bireyleri arasında daha sağlıklı bir ilişki kurmak için dijital cihazların kullanımında dikkatli olmak ve zaman yönetiminde dengeyi sağlamak oldukça önemlidir.

Sonuç olarak, bu çalışmanın nomofobi ve aile içi rol performansı arasındaki ilişkiyi anlamak için önemli bir adım olacağı düşünülmektedir. Elde edilen bulgular, dijital çağın getirdiği yeni bağımlılıkların, aile ilişkileri üzerindeki etkilerini anlamak ve gelecekteki müdahaleler için temel oluşturmak açısından değerli olacaktır.

YÖNTEM

Araştırma Tasarımı

Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yapılan bu çalışmada; okul öncesi dönemde çocuğu olan erkeklerin nomofobi düzeyi ile aile rol performans ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları

- Okul öncesi dönemde çocuğu olan erkeklerin nomofobi düzeyi nedir?
- Okul öncesi dönemde çocuğu olan erkeklerin aile rol performans düzeyi nedir?
- Okul öncesi dönemde çocuğu olan erkeklerin nomofobi düzeyinin aile rol performansına etkisi nedir?

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışma evrenini İstanbul'un Küçükçekmece İlçesi'nde yaşayan okul öncesi dönemde çocuğu olan erkekler oluşturmaktadır. Katılımcılar basit rastlantısal örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Toplamda 127 erkek çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler 2023 Ağustos – 2023 Aralık tarihleri arasında toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma için veri toplamada "Kişisel Bilgi Formu", "Nomofobi Ölçeği" ve "Aile Rol Performansı Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Bireylerin yaş, eğitim, gelir düzeyi, meslek gibi tanıtıcı ve akıllı telefon kullanımıyla ilgili bilgi edinmeye yönelik maddeler içeren toplam 9 sorudan oluşmaktadır.

Nomofobi Ölçeği

Yıldırım ve Correia (2015) tarafından geliştirilmiştir. Çağlar ve arkadaşları (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 4 boyutu ele alan 20 maddeden oluşmaktadır. Nomofobinin dört boyutu: Bilgiye erişememe, Rahatlıktan feragat etme, İletişim kuramama ve Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme. Tüm maddeler 7'li Likert kullanılarak derecelendirilmiştir. 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişen ölçektir. Orijinal dilden Türkçe'ye yapılan revizyonlarda NMP-Q maddelerinin bazılarında küçük düzeltmeler yapılmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 140 iken en düşük puan 20'dir.

Aile Rol Performansı Ölçeği

Chen ve arkadaşları (2014) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe uyarlamasını Akın ve Uğur (2014) yapmıştır. Aile Rol Performansı Ölçeği (Family Rol Performance) 8 madde ve Görev performansı ve İlişki performansı olmak üzere 2 alt boyuttan oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçek aile üyelerinin, aile ile ilgili görev ve ilişki performansına yönelik beklentileri karşılama düzeylerine ilişkin 5'li bir derecelendirmeye sahiptir ("1" Hiç uygun değil, "5" Tamamen uygun). Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Her iki alt boyut için de ölçekten alınabilecek en yüksek puan 20 iken en düşük puan 4'tür.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın örneklem grubunda yer alan erkeklere sosyal medya ağları üzerinden ulaşılmıştır. Çalışmada kullanılan anketin cevaplanma süresi ortalama 10 dakikadır.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma öncesi; T.C. İstanbul Aydın Üniversitesi etik kurulu başkanlığından Etik Kurul Onayı (Etik Karar No: E-88083623-020-76331) alındı. Çalışmaya katılmayı kabul eden erkeklere, çalışmanın hangi amaçla yapıldığı açıklandı. Katılımın tamamen isteğe bağlı olduğu belirtilerek, katılımcılardan gönüllü olduklarına dair yazılı ve sözlü onam alındı.

BULGULAR

Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Çalışmaya katılanlara ait demografik özellikleri değerlendirilerek yüzde, frekans olarak tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Özellikler	n	%	
Yaş	25-34	28	22,76
	35-44	72	58,54
	45-+	23	18,70
Meslek	Memur	44	35,77
	İşçi	32	26,02
	Serbest meslek	15	12,20
	Diğer	32	26,02
Gelir	Gelir- giderden az	28	22,76
	Gelir- gider eşit	58	47,15
	Gelir- giderden fazla	37	30,08
Eğitim	Lise ve altı	45	36,59
	Lisans ve üstü	78	63,41
Medeni durum	Evli	118	95,93
	Boşanmış	5	4,07
Çocuk sayısı	1	41	33,33
	2	55	44,72
	3-+	27	21,95
Gün içinde telefonu ortalama kullanma süresi	1- 2 saat	58	47,15
	3- 4 saat	41	33,33
	5 saat ve üzeri	24	19,51
Gün içinde telefonu en çok kullanma amacı	Haberleşme	99	23,35
	Mesajlaşma	58	13,68
	Alışveriş	31	7,31
	Haber/ ekonomi takibi	53	12,50
	Oyun/ eğlence	20	4,72
	Sosyal medya	64	15,09
	Araştırma	51	12,0
	Fotoğraf/ video çekme	34	8,02
	Diğer	14	3,3

Tablo 1'e göre katılımcıların %22,76'sı 25-34 yaş aralığında, %58,54'ünün yaşı 35-44 aralığında, %18,70'i 45 yaş ve üzerinde, %35,57'sinin mesleği memur, %26,02'si işçi, %12,20'si serbest meslek, %26,02'si diğer meslek grubunda, %22,76'sının geliri giderinden az, %47,15'sinin geliri giderine eşit, %30,08'in geliri giderinden fazla, 36,59'unun eğitimi lise ve altı, %63,41'i lisans ve üstü, %95,93'ü evli, %4,07'si boşanmış, %33,33'ünün bir çocuğu var, %44,72'sinin iki çocuğu, %21,95'inin ise üç ve daha fazla çocuğu var, 47,15'i günde 1-2 saat telefon kullanıyor, %33,33'ü 3-4 saat, %19,51'i 5 saat ve daha fazla süre telefon kullanıyor. Katılımcıların %23,35'i telefonu haberleşme için kullanıyor, %13,63'ü mesajlaşma için kullanıyor, %7,31'i alışveriş için kullanıyor, %12,50'si haber ve ekonomi takibi için, %4,72'si oyun ve eğlence için, %15,09'u sosyal medya, %12'si araştırma yapmak için kullanıyor.

Ölçek/Alt Boyutların Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Ölçeklere ve Alt boyutlarına ait Cronbach's Alpha katsayıları Tablo 2'de sunulmuştur. Tablo 2'ye göre nomofobi ölçeğinin Cronbach's Alpha katsayısına ($\alpha=0,93$) göre güvenilirliği yüksek seviyede, Aile Rol Performansı Ölçeğinin Cronbach's Alpha katsayısına ($\alpha=0,68$) göre güvenilirliği kabul edilebilir seviyededir.

Tablo 2. Ölçeklerin Cronbach's Alpha katsayısı

Ölçek/Alt Boyutları	Cronbach's Alpha
Nomofobi Ölçeği	0,93
1-Bilgiye erişememe	0,85
2-Rahatlıktan feragat etme	0,83
3-İletişim kuramama	0,93
4-Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme	0,92
Aile Rol Performansı Ölçeği	0,68
1-Görev performansı	0,36
2-İlişki performansı	0,83

Ölçeklerin Normalliğine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Araştırma Kapsamında Kullanılan Ölçek/Alt Boyutları Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek/Alt Boyutları	Betimsel İstatistikler				
	N	Min	Max	$\bar{X}$	Ss
Nomofobi Ölçeği	123	20,00	139,00	64,11	26,27
1-Bilgiye erişememe	123	4,00	28,00	14,05	7,01
2-Rahatlıktan feragat etme	123	5,00	35,00	15,20	7,88
3-İletişim kuramama	123	6,00	42,00	23,49	10,70
4-Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme	123	5,00	35,00	11,37	7,65
Aile Rol Performansı Ölçeği	123	23,00	40,00	34,86	4,33
1-Görev performansı	123	8,00	20,00	16,50	2,70
2-İlişki performansı	123	11,00	20,00	18,36	2,44

Tablo 3'e göre katılımcılar Nomofobi Ölçeğinden almış oldukları toplam puan 20-139 arasında olup ortalaması $64,11 \pm 26,27$, Aile Rol Performansı Ölçeğinden alınan toplam puan 23-40 arasında olup ortalaması $34,86 \pm 4,33$ 'tür.

Tablo 4. Ölçek/Alt Boyutları Puanlarının Normal Dağılıma Uygunluğuna İlişkin Bulgular

Ölçek/Alt Boyutları	Kolmogorov-Smirnov			Çarpıklık	Basıklık
	Test İstatist.	sd	p		
Nomofobi Ölçeği	0,047	123	1,200*	0,385	-0,170
1-Bilgiye erişememe	0,079	123	0,060*	0,158	-0,969
2-Rahatlıktan feragat etme	0,098	123	0,006	0,650	-0,340
3-İletişim kuramama	0,081	123	0,049	-0,013	-0,971
4-Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme	0,202	123	0,001	1,273	0,943
Aile Rol Performansı Ölçeği	0,145	123	0,001	-0,959	0,436
1-Görev performansı	0,101	123	0,004	-0,760	0,808
2-İlişki performansı	0,286	123	0,001	-1,602	1,759

* $p > 0,05$

Tablo 4'e göre Momofobi Ölçek/alt boyut ve Aile Rol Performansı Ölçek/alt boyut toplam puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kolmogorov Smirnov testi sonuçlarına bakılmış, Nomofobi Ölçek toplam puanının ve Bilgiye Erişememe alt boyut puanlarının puanları normal dağılım gösterdiği Aile Rol Performansı ölçek/alt boyut puanlarının puanları normal dağılım göstermediği ($p < 0,05$) anlaşılmaktadır.

Ölçek ve Boyutların Bazı Değişkenlerle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Tablo 5. Nomofobi ve Aile Rol Performansı Ölçek Toplam Puanlarının Kişilerin Gün İçerinde Telefon Kullanma Sürelerine Göre Karşılaştırılması

Ölçek/Alt Boyut	Telefon Kullanma Süresi	n	$\bar{X} \pm Ss$	F	p	Fark
Nomofobi Ölçeği	1- 2 saat	58	58,42±25,61	3,006	0,053	
	3- 4 saat	41	67,15±27,02			
	5 saat ve üzeri	24	72,67±24,34			
Aile Rol Performansı Ölçeği	1- 2 saat	58	35,18±4,48	1,397	0,251	
	3- 4 saat	41	35,2±3,92			
	5 saat ve üzeri	24	33,55±4,56			

* $p < 0,05$ Tek yönlü Varyans (One-way ANOVA)

Tablo 5'e göre Nomofobi Ölçek toplam puan ortalamaları kişilerin gün içerisinde telefon kullanma sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$). Tablo 5'e göre Aile Rol Performansı Ölçek toplam puan ortalamaları kişilerin gün içerisinde telefon kullanma sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$).

Tablo 6. Nomofobi ve Aile Rol Performansı Ölçek Toplam Puanlarının Kişilerin Gelirine Göre Karşılaştırılması

Ölçek/Alt Boyut	Gelir	n	$\bar{X} \pm Ss$	F	p	Fark
Nomofobi Ölçeği	Giderden az ^(a)	28	65,97±26,52	7,637	0,001*	c>b
	Gidere eşit ^(b)	58	55,63±23,86			
	Giderden fazla ^(c)	37	76±25,43			
Aile Rol Performansı Ölçeği	Giderden az	28	33,9±5,01	1,318	0,272	
	Gidere eşit	58	35,47±4,15			
	Giderden fazla	37	34,65±4,02			

* $p < 0,05$ Tek yönlü Varyans (Oneway ANOVA)

Tablo 6'ya göre Nomofobi ölçek toplam puan ortalaması kişilerin gelirine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($F=7,637$ $p < 0,05$). Geliri giderden fazla olan erkeklerin nomofobilerinin, geliri gidere eşit olanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tablo 6'ya göre Aile Rol Performansı Ölçek toplam puan ortalamaları kişilerin gelirine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$).

Tablo 7. Nomofobi ve Aile Rol Performansı Ölçek Toplam Puanlarının Kişilerin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek/Alt Boyut	Eğitim Durumu	n	$\bar{X} \pm Ss$	t	df	p
Nomofobi Ölçeği	Lise ve altı	45	58,34±21,11	-1,870	121	0,064
	Lisans ve üstü	78	67,44±28,43			
Aile Rol Performansı Ölçeği	Lise ve altı	45	35,29±5,15	0,830	121	0,408
	Lisans ve üstü	78	34,62±3,8			

* $P < 0,05$ Independent sample t-testi

Tablo 7'ye göre Nomofobi Ölçek toplam puan ortalamaları kişilerin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$). Tablo 7'ye göre Aile Rol Performansı Ölçek toplam puan ortalamaları kişilerin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$).

Ölçek Puanlarının İlişisine Yönelik Korelasyon Analizi

Tablo 8'e göre katılımcıların Nomofobi Ölçek toplam puanları, ölçek alt boyut toplam puanları arasında pozitif yönde yüksek ilişki, Aile Rol Performans Ölçeğin Görev Performansı puanı arasında negatif yönde çok zayıf ilişki vardır (sırası ile $r:0,742$, $r:0,857$, $r:0,794$, $r:0,762$, $r:-0,231$ $p < 0,05$). Aile Rol Performans Ölçek puanı ile İlişki Performansı puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki yoktur ($p > 0,05$).

Katılımcıların Nomofobi Ölçeğin Bilgiye Erişememe alt boyut toplam puanı, yine ölçeğin Rahatlardan Feragat Etme alt boyut toplam puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki, İletişim Kuramama ve Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme alt boyut toplam puanları arasında pozitif yönde zayıf ilişki, Aile Rol Performans ölçek puanı ve Görev Performansı alt boyut puanı arasında negatif yönde çok zayıf ilişki vardır (sırası ile $r:0,582$, $r:0,388$, $r:0,489$, $r:0,-0,216$, $r:-0,244$ $p < 0,05$). Aile Rol Performans Ölçeğin İlişki Performansı puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki yoktur ($p > 0,05$).

Tablo 8. Ölçek/Alt Boyut Toplam Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	Nomofobi Ölçeği	Bilgiye erişememe	Rahatlıktan feragat etme	İletişim kuramama	Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme	Aile Rol Performansı	Görev performansı
Nomofobi Ölçeği	r 1 p						
Bilgiye erişememe	r 0,742** p 0,001	1					
Rahatlıktan feragat etme	r 0,857** p 0,001	0,582**	1				
İletişim kuramama	r 0,794** p 0,001	0,388**	0,560**	1			
Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme	r 0,762** p 0,001	0,489**	0,596**	0,396**	1		
Aile Rol Performansı	r -0,168 p 0,064	-0,216*	-0,170	-0,019	-0,176	1	
Görev performansı	r -0,231* p 0,010	-0,244**	-0,237**	-0,113	-0,168	0,859**	1
İlişki performansı	r -0,042 p 0,644	-0,114	-0,039	0,090	-0,126	0,825**	0,418**

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$ r . Pearson Korelasyon

Katılımcıların Nomofobi Ölçeğinin Rahatlıktan Feragat Etme alt boyut toplam puanı, ölçeğin İletişim Kuramama alt boyut toplam puanı ile yine ölçeğin Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme alt boyut puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki, Aile Rol Performans Ölçeğinin Görev Performansı alt boyut puanı arasında negatif yönde çok zayıf ilişki vardır (sırası ile $r:0,560$, $r:0,596$, $r:-0,237$, $p < 0,05$). Aile Rol Performans Ölçek puanı ve İlişki Performansı puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki yoktur ($p > 0,05$).

Katılımcıların Nomofobi Ölçeğinin İletişim Kuramama alt boyut toplam puanı, ölçeğin Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme alt boyut toplam puanı ile pozitif yönde zayıf ilişki vardır ($r:0,396$, $p < 0,05$). Aile Rol Performans Ölçek/alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki yoktur ($p > 0,05$). Katılımcıların Nomofobi Ölçeğinin Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme alt boyut toplam puanı ile Aile Rol Performans ölçek/alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki yoktur ($p > 0,05$).

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Her yenilik, beraberinde yeni bir yaşam biçimi getirir ve alışkanlık haline getirdiğimiz davranışları geride bırakarak bizi yeni bir düzene doğru yönlendirir (Akman vd., 2018). Bu bağlamda, teknolojiye bağlı olarak gelişen yeni alışkanlıklar, okul öncesi dönemde çocuğu olan erkeklerin nomofobi düzeylerini etkileyebilir ve bu durum onların aile içindeki rol performanslarıyla yakından ilişkili olabilir. Bu çalışmada, erkeklerin dijital bağımlılıklarının, aile içindeki sorumluluklarını yerine getirme yeteneklerine nasıl etki ettiğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Katılımcıların, günlük telefon kullanım süreleri ile nomofobi ve aile rolü ölçekleri arasındaki ilişki incelenmiş, ancak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Tablo 5). Literatürde nomofobi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, telefon kullanım süresi artıka nomofobinin de

arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Erdem vd., 2016; Hoşgör vd., 2017). Bu bulgular doğrultusunda, mevcut çalışmanın sonuçları, literatürdeki genel eğilimle çelişmektedir. Nomofobi ile telefon kullanım süresi arasında pozitif bir ilişki bulunması beklenirken, çalışmamızda bu ilişki tespit edilememiştir. Bu durum, erkeklerin telefon kullanım alışkanlıklarının Nomofobi düzeylerini etkilemediğini veya bu etkileşimin daha karmaşık dinamiklere sahip olduğunu düşündürmektedir.

Katılımcıların, nomofobi ve aile rol performansı ölçek toplam puanlarının kişilerin eğitim düzeyine göre karşılaştırılması incelendiğinde; istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 7). Literatürde de bu bulgularla uyumlu sonuçlar elde eden çalışmalar mevcuttur (Gezgin vd., 2017). Darvishi ve arkadaşları (2019), çalışmasında ise eğitim durumu yüksek olan katılımcılarda nomofobinin daha yaygın olduğunu belirlemişlerdir. Bazı çalışmalarda yüksek eğitim düzeyinin nomofobinin artışıyla ilişkilendirildiği görülürken, diğerlerinde ise anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu durum, eğitim düzeyinin bireylerin teknoloji kullanımı ve bağımlılık düzeyleri üzerindeki etkisini anlamak için daha kapsamlı ve çok yönlü araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Özellikle farklı demografik özellikler ve sosyoekonomik faktörlerin dikkate alındığı daha geniş örneklem gruplarıyla yapılacak çalışmalar, eğitim düzeyinin nomofobi üzerindeki etkisini daha net bir şekilde ortaya koyabilir.

Katılımcıların, nomofobi ölçek toplam puanlarının kişilerin gelirine göre karşılaştırılması incelendiğinde; geliri giderden fazla olan erkeklerin nomofobilerinin, geliri gidere eşit olanlara oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 8). Aile Rol Performansı ölçek toplam puan ortalamaları ise kişilerin gelirine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 8).

Literatürdeki bazı çalışmalar, araştırmanın bulgularının aksine, nomofobi düzeyinin aylık gelirle ilişkisinin anlamlı bir değişiklik göstermediğini ortaya koymuştur (Celep ve Çorumlu, 2022). Kabakçı (2022) çalışmasında ise yüksek gelir düzeyine sahip bireylerin işlevsel telefonlara sahip olmasının, telefon kullanımını artıran ve yoksunluk korkularını tetikleyen faktörlerden biri olabileceğini vurgulamaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda maddi imkanların genişlemesiyle birlikte teknolojik cihazların daha yaygın ve işlevsel hale gelmesinin, bireylerin telefonlara olan bağımlılıklarını derinleştirdiği düşünülebilir.

Bu çalışmada, katılımcıların nomofobi ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ile alt boyutlar arasındaki ilişki güçlü ve pozitif bulunmuştur. Bu, nomofobi düzeyi arttıkça alt boyutlardaki puanların da paralel olarak yükseldiğini göstermektedir. Ancak nomofobi puanları ile aile rol performansı ölçeğindeki görev performansı arasında zayıf ve negatif bir ilişki saptanmıştır. Yani nomofobi seviyesi arttıkça aile içindeki görevleri yerine getirme performansında hafif bir azalma gözlemlense de bu etki istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç doğurmamaktadır.

Nomofobi düzeyinin artmasının aile içindeki görevleri yerine getirme konusunda belirgin bir olumsuz etki yaratmadığını göstermektedir. Bu bulgular, nomofobinin bireylerin günlük yaşamlarındaki diğer alanlar üzerindeki etkilerini daha derinlemesine incelemek için ek araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır.

Özellikle, stres, anksiyete ve sosyal destek gibi diğer psikolojik değişkenlerin nomofobi üzerindeki etkileri araştırılmalı ve bu değişkenlerin aile rol performansı ile ilişkisi incelenmelidir. Ayrıca, nomofobi düzeyinin farklı yaş grupları, cinsiyetler ve sosyoekonomik durumlar arasında nasıl değiştiğini anlamak için çeşitli demografik gruplar üzerinde çalışmalar yapılması faydalı olacaktır.

Çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Çalışma Küçükçekmece ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Farklı il ve ilçelerde yapılan çalışmalar eklenerek çalışmanın örneklemini artırılabilir. Başka bir kısıt ise katılımcıların sorulara gerçek dışı yanıt vermiş olma ihtimalleridir. Katılımcılarla görüşme tekniğine dayalı nitel veri toplanarak daha derinlemesine bilgiye ulaşılabilir.

KAYNAKÇA

- Akman, Ç. Negiz, N. Kiriş, Hakan H. ve Akman, E (2018). *Her Şey Dijitalleşiyor, Güncelleme Yapmadan Yaşayamazsınız, Dijital Çağın Etkisinde Yönetim – Siyaset – Kent*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Akın, A. ve Uğur, E. (2014). Aile Rol Performansı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlaması, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Uluslararası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*, 2(4), 125-133.
- Celep, E. ve Çorumlu, B. (2022). Nomofobik Eğilimler ve Sosyal Medya Kullanım Yoğunluğunun Kompulsif Çevrimiçi Satın Alma Davranışı ile Olan İlişkisinin Belirlenmesi: Bir Uygulama, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 1339-135.
- Chen, Yu. P., Shaffer, M., Westman, M., Chen, S., Lazarova, M. and Reiche, S. (2014). Family Role Performance: Scale Development and Validation. *Applied Psychology: An International Review*, 63(1), 190-218.
- Çağlar, Y., Sümer, E., Adnan, M. ve Yıldırım, S. (2015). Büyüyen Bir Korku: Türk Üniversite Öğrencilerinde Nomofobi Yaygınlığı, *SAGE Journals*, 32(5), 1322-1331.
- Darvishi, M., Noori, M., Nazer, M. R., Sheikholeslami, S. and Karimi, E. (2019). Investigating Different Dimensions of Nomophobia Among Medical Students: A Cross-Sectional Study, *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences*, 7(4), 573-578.
- Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U. ve Deniz, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3). 923- 936.
- Gezgin, D. M., Şahin, Y. L. ve Yıldırım, S. (2017). Sosyal Ağ Kullanıcıları Arasında Nomofobi Yaygınlığının Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi, *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(1), 1-15.
- Hong, F.Y., Chiu, S. I. and Huang, D. H. (2012). A Model of The Relationship Between Psychological Characteristics, Mobile Phone Addiction and Use of Mobile Phones by Taiwanese University Female Students, *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2152-2159.
- Hoşgör, H., Tandoğan, Ö. ve Gündüz Hoşgör, D. (2017). Nomofobinin Günlük Akıllı Telefon Kullanım Süresi ve Okul Başarısı Üzerindeki Etkisi: Sağlık Personeli Adayları Örneği, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(46), 573-595.
- [https://Data.Tuik.Gov.Tr/Bulten/Index?P=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://Data.Tuik.Gov.Tr/Bulten/Index?P=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587), (Erişim Tarihi: 04.12.2022).
- Kabakcı, M. (2022). Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefondan Yoksun Kalma Korkusu, Yüksek Lisans Tezi, Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Özkan, Ö. (2013). *İnternet Kullanımıyla İlgili Değişkenlerin Cinsiyet, Kişilik Özellikleri, Yaşam Doyumu ve Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üni. Sos Bilim Enstitüsü Psikol Anabilim Dalı, Ankara.
- Yengin, D. A. (2016). Sosyal Medya ve Akıllı Mobil Teknoloji: Akıllı Sosyal Yaşamlar, *Turkish Online J. Des. Art Commun*, 6(2), 105-13.
- Yıldırım, C. and Correia, A.P. (2015). Exploring the dimensions of nomophobia: Development and validation of a self-reported questionnaire, *Computers in Human Behavior*, 49, 130-137.